

1.

'Weggaan kun je beschrijven als een soort van blijven': het is een zin uit een gedicht van de vorig jaar overleden dichter Rutger Kopland die nogal eens in overlijdensadvertenties en op rouwkaarten gebruikt wordt. Kopland lijkt het in zijn gedicht iets anders te bedoelen en is vooral gevoelig voor de pijnlijke kant van het gegeven dat zelf als je weggaat je vaak niet eens echt gemist wordt. Degene die de stoel ziet waar je altijd in zat, die de muziek hoort waar je altijd samen met hem of haar naar luisterde, of die door de deur gaat waar jij zo vaak doorheen bent gegaan, blijft jou er als het ware bij denken. 'Niemand wacht want je bent er nog', schrijft Kopland. Maar al bedoelde Kopland het anders, voor velen is het troostend: degene die je dierbaar is, blijft in je herinnering. Deze geur kun je nooit meer ruiken zonder aan je moeder te denken, deze kleur niet zien zonder je je oma te herinneren. Maar hoe troostend ook, deze herinnering houdt vast wat er was en daarom nu als een echo nog altijd is.

Jezus' weggaan is in deze zin *niet* een soort van blijven, Jezus' weggaan is een volstrekt nieuwe manier om ongekend nabij te zijn. Het is nabijheid in de overtreffende trap. Het laatste wat het Nieuwe Testament wil, is ons troosten met de gedachte dat Jezus' dood eigenlijk niet zo heel erg belangrijk is, omdat Hij nog steeds een beetje bij ons is wanneer wij aan hem denken. De verhalen over het verschijnen van Jezus na diens dood aan zijn leerlingen zijn niet gebaseerd op het soort ervaringen die wij allemaal wel eens hebben, wanneer we in een onbekende voorbijganger in een flits een gestorven geliefde menen te ontwaren, of wanneer je de trap hoort kraken en je even denkt dat degene wiens afwezigheid een gat in je leven heeft geslagen er gewoon weer is. Jezus is echter volgens het Nieuwe Testament niet nog een beetje op zijn oude manier aanwezig, Jezus is op een volstrekt nieuwe, ongekende manier aanwezig. Hij leeft meer dan ooit en alles wat zijn leven genoemd werd terwijl Hij als mens onder ons was, verschijnt als een schaduw van het ware leven dat nu het zijne is.

Het leven van ons mensen draagt aankondigingen in zich van de dood die zich onvermijdelijk aandient. We zijn er, maar we voelen aan ons lichaam dat er ooit een tijd zal komen dat we er niet meer zullen zijn. Maar, schrijft Paulus in zijn brief aan de christenen van Rome, 'wij weten dat *Christus*, eenmaal uit de doden opgewekt, niet meer sterft: de dood heeft geen macht meer over hem' (Romeinen 6,9). Dat is niet het oude leven voortgezet, dat is nieuw leven dat nieuw leven brengt. Jezus is overvloedig nieuw leven en wij leven nieuw in de ruimte van dit leven: dat vieren wij als wij zijn Hemelvaart gedenken.

2.

Jezus is niet alleen de bron van vernieuwd en vernieuwend leven, zijn leven is ook het toppunt van leven. Hij is, lezen we bij de apostel Paulus, in zijn brief aan de Efesiërs, 'verheven hoog boven alle heerschappijen, machten, krachten en hoogheden, en boven elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze maar ook in de toekomstige wereld.' Die Jezus die in Nazaret woonde waar niets waarvols vandaan kon komen? Dezelfde. Die Jezus waarvan verteld wordt dat Hij in een voerbak gelegd werd toen Hij werd geboren, die zich al direct na zijn geboorte in veiligheid moest brengen omdat Hij bedreigd werd door de machthebbers van deze wereld en die uiteindelijk door degenen voor wie zijn leven een verstoring betekende van de gewenste orde ter dood werd gebracht? Die Jezus, ja. In de Jezus die tot de misdadigers werd gerekend, leeft de ware orde, in de Jezus die bespot werd omdat Hij zichzelf niet kon redden is onze redding, in de Jezus wiens leven in eerste instantie niets anders oogstte dan de dood krijgt ons leven toekomst. Alles wat waarachtig van waarde is, dankt deze waarde aan de verbinding met hem.

Afgelopen dinsdag verzorgde ik samen met iemand van Pax Christi – tegenwoordig Pax - een college. Hij liet daarin een film zien waarin een Oegandese vrouw voorkomt van wie de dochters samen met een hele groep andere meisjes ontvoerd waren door een terreurgroep die zich het Verzetsleger van de Heer noemt. De leden van dit verzetsleger, meestal kindsoldaten, pleegden de meest afschuwelijke wreedheden. De vrouw had geen rust gehad voor ze de leiders ervan had opgespoord en liet hen weten dat zij ze zou blijven achtervolgen als zij de meisjes niet vrij zouden laten. Je kunt je dochters meenemen, werd er uiteindelijk tegen haar gezegd, als je er verder het zwijgen toe doet. Dat kon ze natuurlijk niet doen, zo vertelde zij in de film, want hoe had zij haar eigen dochters mee kunnen nemen en die andere meisjes achter kunnen laten zonder dat er iemand voor hen opkwam?! Niet het schijnbaar onverslaanbare geweld van het Verzetsleger van de Heer, dat voortdurend mensen naar willekeur doodt, verkracht en verminkt, is de diepste grondtoon van onze wereld en onze geschiedenis. De alles overkoepelende krachtlijn is te vinden in de weigering van deze vrouw zich het zwijgen te laten opleggen, haar weerstand tegen de verleiding voor zichzelf en de haren te kiezen en tegen anderen en de hunnen. De dragende toon is de vaak zo machteloos lijkende liefde voor het goede, en het taaie verlangen dat allen leven hebben en wel in overvloed. Of deze vrouw ook de andere meisjes inderdaad vrij gekregen heeft, vertelde de film niet. Maar wat in haar oplicht, zo maakt het feest van Jezus' Hemelvaart ons duidelijk, is de waarheid van de God die ons geschapen heeft, de weg van de Gezalfde Jezus die de geschiedenis perspectief geeft en het leven van de Geest die deze kracht en dit perspectief in onze ziel doet wonen.

In Jezus is deze vrouw en waar zij voor staat voorgoed met God verbonden, in Jezus is deze vrouw onlosmakelijk verbonden met de hemel: deze vrouw, de meisjes waarvoor ze opkwam, allen die zijn zoals zij, die verlangen te zijn zoals zij, die inzien dat het goed is te zijn zoals zij, die weten dat zij hun leven danken aan anderen die op cruciale momenten waren zoals zij. Zo worden wij allemaal in Jezus, zo worden onze kwetsbare levens allemaal in Jezus verheven tot in de hemel, tot in de ruimte van God.

3.

Met Hemelvaart vieren we opeen nieuwe manier Pasen. Natuurlijk gaat Pasen over Jezus. Hij is niet te vinden bij de doden, in het dodenrijk, maar degene die heeft geleefd zoals Hij hoort wezenlijk tot de levenden. Maar Pasen gaat evenzeer over ons. Omdat Jezus uit de doden is opgestaan, is onze wereld van een plaats van dood en sterven, van verlies en ondergang, van pijn en melancholie over verloren illusies, omdat Jezus uit de doden is opgestaan is onze wereld een plaats geworden van oneindig perspectief. Het menselijk bestaan is een *Sein zum Tode*, schreef de Duitse filosoof Martin Heidegger; *Het refrein is Hein* formuleerde de Nederlandse verpleeghuisarts en columnist Bert Keizer het nog wat vierkanter. In Jezus, door zijn aanwezigheid bij God als de hemel de ons overhuift en ons levensruimte geeft, is ons bestaan een *Sein im Hoffnung*, een zijn in de hoop geworden. Niet alleen ons individuele leven, maar alles wat leven en bestaan heeft en dat hunkert naar vernieuwing en vervulling van dit bestaan is, zoals Paulus zegt, met Christus verborgen in God (Kolossenzen 3,3).

Wij, die in de naam van Jezus de Christus bij elkaar komen, hebben weet van deze ver- en geborgenheid, zijn geroepen die te verkondigen en mogen weten dat wij daarin zijn handen en monden mogen zijn. Waar wij ook gaan, wij zijn thuis bij God die ons zoals het evangelie van vandaag vertelt, in Jezus steeds opnieuw op weg stuurt om een thuis voor velen te zijn in zijn Naam. De Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, die alles en allen omvat en doordringt, draagt en richting geeft. – Staan wij op in deze Naam.